

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H.C. van der Ent, Dordrecht-Centrum; Ds. R. Kok, Soest, Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M.C. Tanis, Slidrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

De nieuwe naam

„....., geliefden Gods en geroepen heiligen.....”

„Geliefden Gods en geroepen heiligen”. Met deze woorden groet de Apostel Paulus de Kerk van Rome. En daar zitten we nu al direkt midden in het wonder: „Ik ben gevonden van degenen die naar Mij niet vraagden”. Paulus bepaalt zijn lezers bij het wonder van de verkiezende liefde Gods. Die is van eeuwigheid.

Wat heeft de Heere toch bewogen? Een landstreek wordt begeerd om zijn steile bergen, zijn snelstromende rivieren, zijn weelderige wouden. Daarom trekken velen daarheen om daarvan te genieten. Een vrouw wordt begeerd om haar schoonheid, zoals Rachel. Een geleerde wordt begeerd om zijn kennis en diensten aan de samenleving, een sportman om zijn grote prestaties, snelheid of kracht. Maar wat heeft de Heere toch gezien in die mens die tegen Hem is opgestaan en in zijn God-vergeten bestaan voortleeft?

*Wie ben ik toch,
zo vol bedrog,
en ongerechtigheden?
Wie ben ik Heer,
Ai, zie toch neer,
om Uw barmhartigheden.
Wie ben ik Heer?
'k Vind dagelijks meer
mij met mijzelf bedrogen.
Hoe dieper 'k graaf,
hoe minder braaf
ik word in eigen ogen!*

Zo nemen zij zichzelf waar! Maar de Heere, die God, Die verkiest uit louter welbehagen, Die verkiest in Zijn Zoon, geeft ze een nieuwe naam: „geliefden Gods”. En dat, terwijl hun leven een gedurig „neen” is tegen Zijn Wet, Zijn Evangelie, Zijn dienst en Naam en dag en kinderen.

Maar hoe dom ze ook zijn in geestelijke zaken, hoe verkeerd en opstandig zij zich ook gedragen, hoeveel verderf en onreinheid zij van binnen ook ontdekken bij het licht van Gods Geest, de Heere noemt ze toch - hen aanziende in Christus - „geliefden”. Maar, zegt iemand, hoe zal ik dat weten, dat ik door God bemind ben van eeuwigheid? Hoe wordt die Troost in leven en sterven mijn deel?

Is dat ook uw levensvraag, lezer? Laten we dan bij het begin beginnen opdat wij de leer van de verkiezing niet verdraaien tot ons verderf.

Wat is dan het begin? Dat wij worden geroepen door het Evangelie tot de zaligheid. Allen worden geroepen, zonder onderscheid. Paulus noemt de christenen in Rome „geroepen heiligen”. Let nu op! Dat wil niet zeggen dat de Heere heiligen roept! Zo wil het vrome vlees dat wel. Eerst een verandering in het leven. Eerst tranen. Eerst een verbroken hart en een verslagen geest. Eerst schuldbelijdenis. Eerst zondaar worden voor God. En dan als een „heilige” geroepen worden. Als dat waar was zou het vlees nog roemen voor God! Maar nu is alles onder de zonde besloten. De ganse wereld is verdoemelijk voor God. Daar is niemand rechtvaardig, tot niet één toe, allen zijn ze stinkende geworden.

En tot zulken behaagt het de Heere te spreken.

Of had Abraham vele tranen toen de Heere hem riep uit Ur der Chaldeeën? Of had Zacheüs een verbroken hart en verslagen geest toen de Heere hem riep? Of beweeende Levi zijn zonden daar in dat goddeloze tolhuis? U weet het antwoord. Niets was er wat naar de Heere vroeg. Niets van het: Ik heb mijn tranen onder 't klagen tot mijn spijze dag en nacht.

En zo verheerlijkte God in hun leven de vrije genade. Vrije, verdiende genade. Maar verdiend door Hem die met grote stem in die bange nacht van de eeuwige Godsverlating geroepen heeft: „Het is volbracht”. Die enige Middelaar, God en mens, Jezus Christus, Die ons de gerechtigheid en het leven verworven heeft en door Zijn Geest zal wedergeven in het uur van Zijn welbehagen.

Allen worden we in het Evangelie geroepen. Maar, wie heeft er nu lust om de Heere te vrezen, het allerhoogst en eeuwig goed? God zal Zelf zijn Leidsman wezen, leren hoe hij wandelen moet.....

Alexander Comrie, de bekende leraar van Woubrugge, schrijft: „Ik heb in de loop van mijn leven en ook in mijn bediening, ondervonden dat het prediken van de vrije genade, van de heerlijkheid van de Persoon des Middelaars, van het aanbod van zaligheid, van de bereidwilligheid van Christus om te zaligen, en van de voorrechten derzulken die in Hem zijn, het meest teweeg brengt om de harten tot lieflijke aandoening te brengen; daartegenover heb ik ook ondervonden dat met al het donderen van de Wet niets anders voortkomt dan een Kainsberouw en een Judasbeking, en dat de harten door benauwdheid als tussen twee schroeven worden gesteld, zodat er van de leer des troostes niets in dezelve kan ingaan, noch enige waarachtige verzuchting kan uitgaan. Gods barmhartigheid in Christus doet het hart smelten maar Gods rechtvaardigheid in de Wet doet het hart inkrampen. Ik weet dat velen hieromtrent van andere gevoelens zijn, doch dit is mijn gevoelen”.

Maar weet de Heere dan niet dat wij verduisterd zijn in ons verstand? Is Hij dan niet onrechtvaardig als Hij het geloof van ons eist? Wij kunnen toch niet geloven?

Neen, u hebt gelijk. Het geloof is en blijft een gave Gods. Het waarachtig kennen en vertrouwen van God komt niet uit de mens op. Zonder tranen zal het ook niet gaan. De profeten en dichters hebben de Bijbel met vele tranen van smart en verwondering geschreven. Toch roept de Heere degenen, die nog géén tranen over hun zonden hebben gekregen. Toch roept Hij ze die de verwondering nog niet kennen van degenen die bearbeid door de Geest der genade uitroept: „Waarom was het op mij gemunt?” Toch roept Hij u, die nog nooit geroepen hebt tot Hem: „Gij Zone Davids, ontferm U”. De Heere zegt: „Wend u naar Mij toe en word behouden. Zo waarachtig als Ik leef, zo Ik lust heb in de dood van de goddeloze. Maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere en leve!” Daarom riepen ze in Israël: „Geeft de Heere de hand”.

En waar dit woord verstaan wordt, daar wordt het hart verbroken, de geest verslagen, de zonde bewegend, het hart geneigd tot de vreze van Zijn Naam. Daar komen de

Van de administratie

Evenals de vorige keer konden we weer 5 nieuwe abonnees noteren. Aan giften ontvingen we ditmaal f 62,50, terwijl we via ds. v.d. E. al een gift van f 25,— mochten ontvangen voor de ontmoetingsdag te Kampen. Een voorbeeld ter navolging. Voor alles weer hartelijk dank.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

A.B.

Van de redactie

1. Evenals vorig jaar willen we in verband met de vacantielijd een nummer van ons blad laten uitvallen. Daarom zullen de komende nummers D.V. verschijnen op 30 juli en 20 augustus a.s. en daarna weer elke veertien dagen. Onze lezers hebben daar geen schade van. We hopen er weer voor te zorgen, dat aan het einde van het jaar er 25 nummers verschenen zijn met ten minste een omvang van 130 blz. samen.

2. Voor de school van Dundas en Hamilton heb ik weer een en ander te verantwoorden. Iemand gaf mij „voor uw school”- een bedrag van f 100,-. Overgemaakt werd door de penningmeester van de kerk te Slidrecht-centrum een gift van f 50,-. Verder kwamen er nog in een gift van f 50,- van JVZR en van f 25,- van MMR. Onze lezers kunnen begrijpen, dat dit alles mij zeer verheugt. Binnenkort hoop ik in de gelegenheid te zijn de uitbreiding van het schoolgebouw in ogenschouw te nemen en met deze en gene over de school te spreken. Mogelijk dat ik dan al weer een bedrag van enige betekenis kan overhandigen.

Dat er belangstelling is voor de school bleek me enkele weken geleden weer treffend. Een bezoeker van de laatste ontmoetingsdag stelde voor om de opbrengst van een van de collecten op die dag voor de school te bestemmen. We hebben haar gezegd, dat dit niet mogelijk was, omdat we financieel alleen kunnen rondkomen door de vele giften en de collecten op de ontmoetingsdagen. Maar het voorstel deed zeer sympathiek aan. En als men voor de school wat over heeft kan men gemakkelijk wat aan mij overmaken op mijn postrekening 652422 of op de rekening van de schoolvereniging bij de Rabobank te Meerkerk, no. 34.13.58.053.

Er is al eens iemand geweest, die de suggestie deed om de opbrengst van de collecten op een ontmoetingsdag voor een nader aangegeven doel te besteden. Dat deed ook sympathiek aan, maar had ook als uitgangspunt, dat we deze gelden niet nodig hadden. Het is juist voor ons als medewerkers aan Bewaar het Pand tot grote steun dat zij die het Pand met ons willen bewaren ons op deze wijze helpen. Een ieder heeft gelegenheid om rechtstreeks hulp te bieden in andere gevallen waarin dit verantwoord en geboden is.

B.

„heiligen” openbaar als arme zondaren die in Christus met God verzoend willen zijn.

Dus niet als „heiligen” zijn ze geroepen, maar tot heiligheid geroepen, om te verkondigen de deugden Desgenen Die ons geroepen heeft uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht. Laat de Heere dan niet roepen, Die daar zegt: „Ziet, Ik sta aan de deur en Ik klop”, want

„straks zal het zijn: „Ik heb geroepen, maar gij hebt niet geantwoord. Daarom zal Ik lachen nu uw vreze is gekomen. Bindt zijn handen en zijn voeten en werpt hem uit in de buitenste duisternis. Daar is géén Weg meer, géén Waarheid, géén Leven. Daar zullen we onszelf en elkander eindeloos verwijten de Weg geweten te hebben - want Christus is onder u verkondigd met Zijn lieflijke Evangelie-stem - en niet bewandeld. Dan zullen we rondtasten als blinden aan de wand, wanneer dat haastige verderf ons overkomen is. Daar zullen we smeken om verkoeling van onze tong, maar de Weg naar de Fontein zal gesloten zijn. Voorgoed!

Daarom: wie u ook bent: in de Naam des Heeren wordt het u toegeroepen: „Opent uwe mond, Eis van Hem vrijmoedig. Al wat u ontbreekt schenkt Hij, zo gij 't smeekt, mild en overvloedig".

ds. L.W. v.d. Meij.

Klare taal

Na het lezen van het artikel van Ds. v.d. Ent greep ik naar een boek, geschreven door de ethicus, wijlen Prof. Dr. G. Brillenburg Wurth. In 1951 verscheen zijn boek „Het christelijk leven in huwelijk en gezin". In dat boek heeft hij het ook over homosexualiteit. Het gelezene wil ik aan u doorgeven. Na gewezen te hebben op de onderscheiding van de „pseudo"- en de „echte" homosexualiteit, schrijft hij: „Dat de eerste moreel te veroordelen is, stuit, gelukkig, bij de meesten in onze samenleving nog op geen tegenspraak (hoe nu?). Zo goed als altijd heeft men, en niet ten onrechte, de homosexualiteit gevoeld als een tegennatuurlijk kwaad. De z.g. „homosexuele liefde" is in onderscheiding van allerlei heterosexuele liefdesuitingen naar haar wezen steriel. Haar enige streven is gericht op eigen lustbevrediging waarbij de ander, de medemens, verlaagd wordt tot genotmiddel. Dit laatste heeft ze met bepaalde vormen van zondige heteroseksualiteit gemeen. Maar de Bijbel (Rom. 1 : 26, 27) wijst er op, dat dit bij de homosexualiteit bovendien geschiedt in een weg van tegennatuurlijk gebruik van een bepaald orgaan. Dat laatste maakt de homosexualiteit tot een nog ernstiger kwaad dan zelfs de prostitutie.

De z.g. liefde mist hier ten enmale elk creatief karakter. Ze dient noch de voortplanting noch de wederzijdse levensopbouw van man en vrouw. M.a.w. zoals Tolsma het samenvat, „ze is zinloos en onverantwoordelijk". En wij voegen er aan toe: ze is een grove schennis van de heilige, van God gegeven levensorde in de verhouding der geslachten, die degene, die er zich aan overgeeft, diep schuldig stelt tegenover God en tegenover de mensen. Nader mogen wij nog wel verklaren, dat ze een typisch symptoom is van een décadente cultuur. Het is niet toevallig, dat degenen, die er zich aan schuldig maken, procentgewijze doorgaans veelvuldiger voorkomen in de grote steden dan op het platte land. In tal van gevallen vindt de mannelijke prostitutie ook uit gewinzucht plaats. Extra streng dient de homosexualiteit veroordeeld te worden, wanneer ze jeugdigen, minderjarigen, tot haar slachtoffer maakt.

En hoe staat het nu bij de z.g. „echte „homosexualiteit"? Is het juist, dat wij bij deze mensen te doen hebben met een donker noodlot, dat op hun leven drukt en waaraan het voor een mens onmogelijk is zich te onttrekken, zodat het vanzelf niet aangaat hen daarvoor zedelijk aansprakelijk te stellen en juridisch te veroordelen en te straffen? Zo wordt het wel vaak voorgesteld. Maar volkomen ten onrechte! Die aansprakelijkheid zou ontbreken, wanneer een mens in zijn doen en laten uitsluitend bepaald werd door zijn lichamelijkeheid. Maar daar is geen sprake van! Natuurlijk, daar kunnen gevallen zijn, waarin men over heel de linie te doen heeft met een dusdanig pathologische constitutie, dat de persoon in kwestie in het belang van zichzelf of van de samenleving voor internering in aanmerking komt. Bij een aantal krankzinnigen komt homosexualiteit als een van de symptomen van hun ziekte voor; ook bij verscheidene psychopaten en nerveuze wilszwakken treft men de seksuele inversie aan, soms gepaard gaande met een heftige normale seksuele „Trieb" of met polygame

instincten. En dan geldt voor de zedelijke beoordeling van de daden van zulke patiënten hetzelfde, als wat voor allerlei andere symptomen van krankzinnigheid geldt. Maar anders blijft men mens, ondanks de ernstige bezwaren, die er voor hem aan een bepaalde biologische aanleg verbonden kunnen zijn toch terdege aansprakelijk voor zijn gedrag. Dat betekent dus, dat wij zeker wel begrip ervoor mogen tonen, dat sommigen van onze medemensen in dit opzicht een zwaardere strijd hebben te strijden, dan anderen. Er is geen sprake van, dat alle homoseksuelen, zoals men soms wel meent, per se minderwaardige karakters zijn. Men vindt onder hen zeer hoogstaande figuren, die met een grote ernst en soms ook in de kracht van hun geloof hun strijd tegen abnormale neigingen voeren.

Het spreekt vanzelf, dat wij, in plaats van op zulke mensen om hun aanleg minachtend en uit de hoogte neer te zien, veel eerder alles zullen doen, wat in ons vermogen is om hen in die strijd door ons liefdevol begrijpen en medeleven te steunen; terwijl wij ook tegenover hen, die in de verzoeking bezwijken en vielen, ons zullen hebben te hoeden voor alle farizeïsme. Maar zowel uit eerbied voor de heiligheid van de goddelijke normen als ook in het belang van de betrokkenen, zullen wij onder geen voorwaarde meedoen met hen, die in een geest van fatalisme dit kwaad zoeken te verontschuldigen en hen, die er zich aan schuldig maken, alleen als beklagenswaardige slachtoffers voorstellen. En vast moet in elk geval staan, dat van een recht van beleving van tegennatuurlijke homoseksuele driften onder geen voorwaarde sprake is.

Op de vraag, hoe wij deze mensen kunnen helpen, gaan wij hier niet nader in. De therapie is hier vooral een medisch-psychiatrische aangelegenheid. Maar belangrijker nog dan deze medische therapie lijkt ons, dat wij als Christenen tegenover hen de rechte, voor God en de mensen verantwoorde houding weten te vinden. En dat sluit onder meer in en zeker niet in de laatste plaats in, dat wij hen, evengoed als elk ander mens, zo lang en zo ver het maar enigszins kan, voor hun daden aansprakelijk blijven stellen".

Dit is klare taal! Beter dan in DIA. Is het doel van DIA: „door inzet averechts"?

Ds. M.C. Tanis.

Boeken

In dit nummer treft men een grote advertentie van uitgeverij Kool te Veenendaal aan. We hadden geen reden om daarop bijzondere aandacht te vestigen, wanneer in deze advertentie niet een en ander stond waarvoor we de aandacht willen vragen.

We denken allereerst aan het boek van Ds. Van der Ent: Een kleine man van grote kracht. Een aanbeveling is niet nodig, maar een klein duwtje in de rug om het boek alsnog aan te schaffen als men dat nog niet in zijn bezit heeft kan geen kwaad.

Dat het nu wel zo goed als vast staat, dat de artikelen van Ds. Van Leeuwen, die indertijd in ons blad stonden, in boekvorm zullen worden uitgegeven, doet ons goed. Vele lezers kunnen zich die artikelen nog wel herinneren, maar als ze de bladen niet bewaard hebben, kunnen ze die artikelen niet meer raadplegen. En ook de lezers, die zich later geabonneerd hebben, hebben die artikelen niet of slechts ten dele in hun bezit. Dus de uitgave in boekvorm is van belang. We zouden onze lezers willen aanraden tot bestelling van het boek over te gaan. De catechisatie-lessen bevatten degelijke lectuur en in boekvorm zijn ze zeer geschikt om aan anderen ten geschenke te geven. Ik hoop dat er spoedig vele bestellers komen. Dank daarmee bij het bepalen van de oplaag nog rekening worden gehouden. Het is misschien niet uitgesloten, dat er voor onze lezers een voordeel-prijs komt, als er tenminste behoorlijke belangstelling voor het boek is.

Wanneer komt het andere boek van Ds. Van der Ent uit en het boek met preken van Ds. Sneepp? Zo vragen de mensen meermalen. Ik betreur het dat ik dan niet een positief antwoord kan geven. Het zou fijn zijn, wanneer de uitgever zei: u kunt er op rekenen dat ik mijn best doe om de boeken op de aanstaande ontmoetingsdag te Kampen te presenteren. Dat moest toch mogelijk zijn. Ik

hoor wel het een en ander in die richting, maar zekerheid daaromtrent heb ik niet. Het gaat er ook bij deze uitgaven om het Pand te bewaren, dat de Heere ons heeft toebetrouwd. Vooral uit dien hoofde zouden we het toejuichen, dat velen tot bestelling van een en/of ander overgingen. U kunt uw bestellingen bij mij doen. Ik hoop dat ik vele bestellingen kan noteren op de boeken van de predikanten Van der Ent, Van Leeuwen en Sneepp,

B.

Naar Kampen

We hopen DV zaterdag 29 augustus a.s. weer een ontmoetingsdag te houden en wel te Kampen in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente aan de 2e Ebbingestraat. Dat is natuurlijk alom bekend. Het werd immers al eerder vermeld. Maar het is goed dat er telkens even de aandacht op gevestigd wordt en dat gelijktijdig weer opgewekt wordt om met vele anderen de ontmoetingsdag te bezoeken.

Het programma ziet er als volgt uit:

Morgensamenkomst, aanvang 10.30 uur,

opening: Ds. G. Blom,

spreker: Ds. H.C. van der Ent,

slotwoord: Ds. A. Baars.

PAUZE

Middagsamenkomst, aanvang 2 uur,

opening: Ds. P. Beekhuis,

spreker: Ds. P. van Zonneveld,

slotwoord: Ds. M. Vlietstra.

Er is weer gratis consumptie verkrijgbaar. De bedoeling is dat er ook weer een boekenstand zal zijn.

Laten we elkaar opwekken DV de laatste zaterdag van augustus aanstaande naar Kampen te gaan.

B.

ZIJN VERBOND EN WOORDEN

4

In Hoofdstuk VI van het boekje van Prof. de Bruin gaat het over de verplichting welke de doop op ons legt. Ook daaruit willen we een en ander overnemen.

De twee delen -aldus Prof. de Bruin- des verbonds zijn niet, gelijk het wel eens uitgelegd wordt de belofte en de eis des verbonds, maar die twee delen zijn twee partijen waarvan één belooft de weldaden des verbonds te geven, en de ander belooft dezelve bij de Belover te zoeken. In de doop belooft dus de dopeling zich te zullen wenden tot God om van Hem de beloften des verbonds, inhoudende genade en verzoening door Jezus' bloed, te mogen ontvangen en dit zich wenden tot de Heere wordt in één woord genoemd, een nieuwe gehoorzaamheid. De dopeling belooft dus in zijn doop en verplicht zich tot afstand van de oude gehoorzaamheid aan Satan, zonde en wereld om in gehoorzaamheid aan God, Hem lief te hebben met het ganse hart en tegen alle zonden te strijden. Immers de nieuwe gehoorzaamheid bestaat in het aanhangen, betrouwen en liefhebben van ganse harte, van ganse ziele, van gansen gemoede en met alle krachten van de enige God, Vader, Zoon en Heilige Geest en het verlaten van de wereld, het doden der oude natuur en het wandelen in een nieuw godzalig leven.

Verder schrijft Prof. de Bruin: Heeft de bondeling dus geen kracht tot een nieuw godzalig leven, hoewel hij er toe verplicht is, de Heere wil het schenken op Zijn trouwverbond. Het staat dus met de doop als met het Evangelie. Wie het Evangelie hoort, verneemt daaruit de roepstem tot bekering en wie deze roepstem ter harte neemt, gaat bidden: Heere, bekeer mij. Zo verplicht ook de doop tot een nieuw leven, een leven in de vreze Gods.

Op dit inwilligen -zo lezen we verder- (n.l. het gelovig inwilligen van de eis des verbonds, B.) komt het aan. Daarom ons zaad gedurig op de eis van bekering gewezen en voortdurend aangehouden met waarschuwen, totdat zij met een verbroken hart voor de Heere neervallen en Gods verbond inwilligen, d.i. het met de Heere eens worden om in Zijn wegen te wandelen.

Waar Calvijn sprak van Ismaël en Ezau als bondsbrekers, blijkt duidelijk, dat hij erkent dat er een uitvallen kan zijn uit het verbond:

Hij erkent een tweërlei inzijn in het verbond. Een geestelijk inzijn door wedergeboorte, maar ook een verbonds-inzijn, een uitwendig inzijn door geboorte in de Kerk. Dat uiterlijk inzijn kan de bondeling verbreken door de brede weg des verderfs te kiezen, dat innerlijk of geestelijk inzijn is vrucht van de inwilliging van de verbondseis en onverbrekkelijk, daar het een werk is van Gods genade in het hart. Het formulier spreekt echter van de gelovigen met hun zaad en dus van heel de kerk met de daarin geboren kinderen en deze alleen behoren tot het verbond met Abraham opgericht. Zij zijn evenals oud-Israël het volk des verbonds, aan 't welk de woorden d.i. de beloften Gods zijn toebetrouwd en waarop de plicht des verbonds rust.

In Hoofdstuk VII gaat het over de gronden voor de kinderdoop. Prof. de Bruin zegt o.a.: Wij worden onbewust geboren in de staat der ellende, zijn begrepen in het werkverbond, met Adam en al zijn nakomelingen opgericht, en zijn in hem gevallen. Zo ook zijn de kinderen des verbonds zonder het te weten in het verbond der genade met Abraham opgericht. Der verdoemenis onderworpen uit kracht van Adam's val, zo ook zonder 't te weten in Christus tot genade aangenomen. Deze aanneming tot genade ziet niet op een eeuwig aangenomen-zijn door verkiezing in Christus of een in-zijn in een eeuwig genadeverbond, maar op een zijn in het genadeverbond met Abraham opgericht „gelijk God spreekt tot Abraham, de vader aller gelovigen en over zulks mede tot ons en onze kinderen, Gen. 17 : 7, zeggende: Ik zal Mijn verbond oprichten, enz.

Onze kinderen - aldus Prof. de Bruin een paar blz. verder - moeten weten wat hun doop hun te zeggen heeft en daarop moet dan ook het onderwijs der ouders gericht zijn. Nu kan men hier op tweërlei wijze eenzijdig onderricht geven. Er zijn ouders, die hun kinderen bovenal wijzen op de belofte des verbonds en hun opvoeding gronden op de onderstelling dat de belofte tegelijk het bezit van de zaak inhoudt. Zij vergeten, dat de toezegging der verbondsbelofte door een oprecht geloof moet omhelsd worden en dat uit de belofte aan Gods zijde gedaan, werkzaamheden moeten vloeien aan de zijde van de gedoopte om alzo in dadelijk bezit van het toegezegde heil te komen. Die onderstelling, dat de belofte des verbonds reeds het bezit van de genade inhoudt, is vooral door Dr. A. Kuyper verdedigd. (.....)

Nu kunnen ouders echter ook anderzijds eenzijdig „hiervan breder onderwijzen”. Dit nu geschiedt, waar alleen op de noodzakelijkheid der wedergeboorte gewezen wordt en niet op de belofte en eis des verbonds. De leer des doops toch bestaat in drie stukken. Wel allereerst in de leer onze ellende en noodzakelijkheid „een mishagen aan ons zelve te hebben” maar dan ook in de leer dat God het zaad der Kerk toezegt en verzegelt „de afwassing der zonden door Jezus Christus,” opdat zij dit bloed der verzoening inroepen over hun schuldige zielen en overeenkomstig de eis ener nieuwe gehoorzaamheid, de Heere smeken om genade tot doding van de oude natuur en tot het verlaten der wereld. De weg tot het verkrijgen van hetgeen God in de doop belooft, ligt in het zoeken van het beloofde goed, ja meer nog, de dopeling heeft zich in zijn doop verplicht dat heilgoed te zullen zoeken. Dan komt de plicht, de eis des doops op de voorgrond en wordt de gedoopte op zijn verantwoordelijkheid gewezen.

Aan het einde van Hoofdstuk VIII over het gebed voor de doop zegt Prof. de Bruin: De Christ. Geref. Kerk gaat met zulk een doopsbeschouwing (n.l. van Dr. Kuyper, B.) niet mee. Zij bidt om Gods genade niet alleen voor de uitverkoren kinderen, maar voor „deze kinderen” dat is, voor ieder kind des verbonds en belijdt dat ieder kind der gemeente de Heilige Geest tot vernieuwing des harten nodig heeft.

Hoofdstuk IX over de vermaning aan de ouders besluit Prof. de Bruin als volgt: Evenals het kerkgaan van velen sleur of gewoonte is, is dit ook met de doop. Vandaar dat ook zovelen de doop nodeloos uitstellen. Wij zijn geen voorstanders van de zogenaamde vroegdoop, zoals thans velen in de „Geref. Kerken” drijven, die op de eerste Zondag na de geboorte reeds het kind, in afwezigheid der moeder ten doop houden, maar waarschuwen toch ernstig tegen dat gering achten van de doop. Wij hebben

dikwijls kinderen gedoopt, die enkele maanden oud waren en wier doop zonder noodzaak vaak te lang was uitgesteld, soms om nietige oorzaken als een doopjurk, die nog niet gereed was of iets dergelijks. Zulk verzuim of uitstel doet duidelijk zien, dat zulke ouders de doop slechts uit gewoonte zoeken. 't Is hun geen goddelijk zegel, maar een vorm. De Heere eist echter van de ouders een oprechte begeerte om hun zaad aan de Heere op te dragen en van Hem te ontvangen „het sacrament, door 't welk wij in de kerk Gods ontvangen en van alle andere volken en vreemde religiën afgezonderd worden, om geheel Hem toegeëigend te zijn, Zijn merk - en veldteken dragende”, Art. 34 Ned. Ge- loofsbelijdenis.

Daarom moeten de ouders openlijk belijden de gezindheid huns harten omtrent de doop van hun kind en oprecht, ongeveinsd, antwoorden op de vragen voor dit formulier gesteld.

Hoofdstuk X gaat over die vragen. Prof. de Bruin komt steeds weer op dezelfde zaken terug. We willen er enkele aanhalingen uit doen.

Wij houden ons aan onze belijdenis, die overeenkomstig de Heilige Schrift de kinderen voorstelt als bondgenoten aan wie de beloften Gods zijn toegezegd. De heiligheid dier kinderen is dus niet een onderwerpelijke door wedergeboorte, maar een voorwerpelijke, krachtens hun begrepen zijn in het genadeverbond.

Het is dus duidelijk, dat beleden wordt al onze kinderen zowel verloren in Adam, als geheiligd in Christus zijn, n.l. door in-zijn in het verbond.

Zo nu hebben de kinderen des verbonds een heiligheid door afzondering. Zij zijn onderscheiden van de wereld door hun doop, zij zijn opgedragen aan de Drieënige God, zij hebben de toezegging dat God hun God wil zijn, zij staan in gemeenschap met de Kerken hebben zelfs een uitwendige gemeenschap met Gods volk en 's Heeren dienst.

Wat dure roeping ligt hier voor de ouders. 't Is niet genoeg, te zeggen dat de Heere onze kinderen bekeren moet, de ouders zijn geroepen, overeenkomstig hun voor God afgelegde beloften, de weg der middelen in te slaan en mede te werken tot bevordering van een leven in de dienst des Heeren.

B.

EEN BRIEF UIT DUNDAS/HAMILTON

Rehoboth Christian School
P.O. Box 65, COPETOWN, Ontario, Can.
May 19, 1981

Beste vrienden in Nederland,

Gedurende de afgelopen jaren hebben onze zustergemeenten in Nederland geholpen de kosten te financieren van een school van ons eigen kerkgenootschap. Tot nog toe is de Rehoboth Christian School de enige die ons kerkgenootschap heeft en dit komt hoofdzakelijk doordat de problemen die hier in Ontario overwonnen moeten worden, enorm zijn. Het grootste daarvan is wel dat onze provinciale regering het niet noodzakelijk acht een onderneming als deze te financieren. Dientengevolge moeten alle kosten gedekt worden door lidmaatschapsgeld, giften en kollekten. Ondanks alle problemen hebben we nu toch een school, die al bijna drie jaar bestaat. De Heere heeft ons als schoolvereniging gezegend en heeft ons in staat gesteld onderwijs te kunnen geven, waarin Zijn Woord en Getuigenis centraal staan.

Velen van u in Holland zijn royaal geweest met uw bijdragen voor dit doel in de vorm van kollekten en persoonlijke giften en het is ook daarom dat we het op zijn plaats vinden u te informeren hoe dit project voortgang gevonden heeft. Ook zouden wij u willen inlichten omtrent het onderwijs op onze school in het algemeen.

De Rehoboth Christian School is centraal gelegen in een landelijke omgeving tussen twee kerken, waarvan ze uitgaat, n.l. de Free Reformed Churches in Hamilton en Dundas. De school is geopend in september 1978 met een leerlingenaantal van 73 en de klassen 1 tot en met 8. Er waren 4 leerkrachten, waarvan één de functie van hoofd bekleedde. Dit jaar zijn er 125 leerlingen en 8 personeelsleden, waarvan enkele part-time werken. Onze school is slechts een klein gebouw met 6 lokalen, een bibliotheekruimte, een

personeelskamer en een kamer voor het hoofd. Alle leerlingen komen naar school met speciale schoolbussen, waarvan de school er ook 2 bezit. Sommigen komen van een afstand van meer dan 35 km. en moeten dagelijks meer dan een uur reizen om op school te komen. In vele gevallen betekent dit ook, dat ze enige malen moeten overstappen. Vorig jaar konden we het negende leerjaar beginnen. Dit is het eerste jaar van het voortgezet onderwijs („Highschool”) in Ontario. Dit jaar heeft ook het tiende leerjaar een plaats in ons schoolgebouw gekregen. U begrijpt dat in een gebouw met 6 lokalen en 10 verschillende klassen combinatieklassen onvermijdelijk zijn. Vandaar dat de lagere klassen (1 t/m 8) verdeeld zijn over vier lokalen. Hoewel de klassen 9 en 10 elk slechts 11 leerlingen hebben, zijn deze klassen niet gekombineerd, daar dit in de praktijk in de Highschool vrijwel onmogelijk is. De bedoeling van onze schoolvereniging is om dit komende schooljaar de elfde klas toe te voegen en 't jaar daarop het twaalfde zodat de leerlingen hun diploma op onze school kunnen halen.

Dit noodzaakt ons uiteraard nieuwe lokalen te bouwen. Het werk hieraan heeft reeds een aanvang genomen en we hopen dat we in september het nieuwe schooljaar in een gebouw met 12 lokalen kunnen gaan beginnen. Verder is in dit plan opgenomen een extra bibliotheekruimte, een keuken voor de huishoudelijke vakken (beide bestemd voor gebruik door de leerlingen in Highschool), alsmede een grote gymzaal, zodat we nu ook een compleet gymnastiekprogramma kunnen bieden. De gymzaal biedt ons tevens de gelegenheid vergaderingen van verschillende aard te houden. De kosten voor dit hele project zullen ongeveer \$ 200.000,00 gaan bedragen. Veel leden hebben hun vrije tijd gegeven om aan de bouw van onze school te werken. Om een school van deze grootte financieel draaiend te houden is het namelijk wenselijk om het hele gebouw afbetaald te hebben zo spoedig mogelijk na voltooiing, want anders zal het schoolgeld, door de

ouders betaald, enorm worden. We hopen en bidden dat dit gedaan zal kunnen worden.

De vakken in onze school zijn gelijksoortig aan deze in de openbare scholen. Er is echter een duidelijk verschil: in de Rehoboth Christian School is het ons doel aan elk vak een extra dimensie te geven. Aan de hand van enkele voorbeelden zal ik trachten te illustreren wat daarmee bedoeld wordt. In Natuurkunde wordt de leerlingen geleerd dat de mens bestaat uit miljoenen cellen, die op elkaar inwerkend het leven van de mens mogelijk maken.

Tevens leren ze, dat de mens een schepsel Gods is met een eeuwige bestemming. Hopelijk leren ze ook dat de mens, hoewel gevallen en uit zichzelf niet in staat tot God terug te keren, toch ten opzichte van Hem verantwoordelijk is.

In Rekenen en Wiskunde worden uiteraard alle rekenkundige handelingen geleerd. De leerlingen leren echter ook dat het talstelsel, dat voor ons zo logisch is, eigenlijk een systeem van logica en orde is, geïnstitueerd door de Heere van het heelal. Ook hier zien we weer de extra dimensie. Tenslotte nog een voorbeeld. In de geschiedenis verwerven de leerlingen een zekere kennis van het verleden en ze bestuderen verscheidene thema's in het ontstaan van volkeren. Daarnaast wordt ook het feit dat de Heere in Zijn voorzienigheid de eerste drijfveer in de geschiedenis is, aan het licht gesteld, evenals het feit dat geschiedenis zelf slechts een uitwerking en ontvouwing van Zijn Goddelijk plan is.

Zoals u kunt zien leren de leerlingen feiten, maar ook waarheid en dat is de extra dimensie, die we in ons onderwijs geven tot uiting proberen te brengen. Dit is, naar onze mening, het Christelijk perspectief in het onderwijs. Naast deze, en de andere verplichte vakken bevat ons leerplan ook Bijbelstudie en Kerkgeschiedenis. In Highschool wordt ook elementaire dogmatiek gegeven. Volgend jaar zullen in de tiende klas de Dordtse Leerregels bestudeerd worden met als doel de grote verschillen tussen Calvinisme en Arminianisme naar voren te brengen. Leerlingen in het elfde leerjaar zullen de gereformeerde dogmatiek op een stelselmatiger manier gaan bestuderen. Daar er nauwelijks een geschikt leerplan beschikbaar is, is het de taak van elke

leerkracht geworden leerprogramma's samen te stellen, gebaseerd op Gods Woord en geschetst in de gereformeerde belijdenisgeschriften. U kunt begrijpen, dat dit naast de normale dagtaak veel tijd en inspanning eist van de leerkracht.

Niet alleen de leerkrachten in de Rehoboth School hebben het druk; er zijn vele anderen die hun tijd vrijwillig beschikbaar stellen om het schoolleven dagelijks gaande te houden. Het schoolbestuur bestaat uit 9 leden. Teneinde hun taak te vergemakkelijken zijn er naast het bestuur enkele commissies in het leven geroepen, bijvoorbeeld de onderwijscommissie, de financiële commissie, etc. Verscheidene vrijwilligers komen dagelijks naar de school om hulp te verlenen aan leerlingen met specifieke leermoeilijkheden. Andere vrijwilligers werken als bibliothecarissen in de bibliotheek. Alle ouders, die kinderen op school hebben, moeten twee keer per jaar een avond opofferen om de school schoon te maken. De dames van de schoolvereniging hebben een „vrouwenvereniging” georganiseerd, die activiteiten onderneemt, teneinde geld bijeen te brengen voor verscheidene projecten en onderwijs-hulpmiddelen, die we in een school als de onze nodig hebben.

Ik hoop dat dit artikel, hoewel niet allesomvattend, u enig inzicht biedt in onze school en onze werkzaamheden als onderwijzer(es). Wij, als personeel en schoolvereniging, waarderen uw interesse en hulpverlening, aan ons betoond, ten zeerste. Mochten we nederig afhankelijk blijven van Zijn gunst en sterkte en Hem leren dienen in Geest en Waarheid, we vragen U God te bidden dat Hij het onderwijs in onze school rijkelijk wil zegenen, zodat ook in deze weg Zijn Koninkrijk uitgebreid zal worden. Zijn Naam tot eer.

John Schuit,
Principal.

Huiveringen bij verschuivingen

Het opschrift boven dit artikel vindt zijn oorzaak in een rede, uitgesproken door Ds. J.H. Velema, Christelijk Gereformeerd predikant te Nunspeet.

Dit gebeurde op de ouderlingen en diakenen-conferentie op zaterdag 4 April 1981, in de Ichthuskerk te Amersfoort.

Deze rede is in zijn geheel opgenomen in „Ambtelijk contact”, maandblad ten dienste van ouderlingen en diakenen van de christelijke gereformeerde kerken in Nederland.

Ds. J. Velema is een veelschrijver en, het zij tot zijn eer gezegd, ook een veelgelezen schrijver. Dat wil echter niet zeggen dat alle lezers het daarom met het vele dat hij schrijft, ook altijd eens zijn. Vandaar dat wij er, zij het kort, in ons blad op willen reageren. Ds. J.H.V. staat midden in het kerkelijk leven. Hij wil in het kerkelijk leven ook in het midden staan. In zijn rede komt dit ook weer duidelijk uit, gelijk dit steeds weer uitkomt in alles wat hij schrijft. Wanneer we in het midden staan, tussen de flanken in, dan is er een rechter- en een linkerflank. Dit zijn woorden die Ds. J.H.V. zelf liever niet gebruikt, maar de nood is hem ten deze opgelegd. Hij kan niet anders omdat de werkelijkheid niet anders is.

Tot de rechterflank behoren dan de „Bewaar het Panders”, kortheidshalve ook wel aangeduid als de „Panders”. Het zijn geen „panthers”.

Wat zijn dat eigenlijk voor mensen? Dat schijnt voor Ds. J.H.V. een vraag te zijn, wanneer hij spreekt over de doelstelling van deze Stichting. Want de doelstelling is „handhaving van de aloude gereformeerde beginselen.” „Die beginselen zijn nooit duidelijk omschreven. Het begrip beginselen doet vermoeden dat hier sprake is van zaken die iets anders, maar in ieder geval meer zijn dan onze gereformeerde belijdenis”.

Ik dacht dat Ds. J.H.V. beter weten kon.

Want degenen die de Stichting vormen zijn allen met name bekend. Zij is in het leven geroepen vanwege het feit dat de besproken verschuivingen jaren geleden al door ons signaleerd zijn. Daar is op kerkelijke vergaderingen ook al vele malen over gesproken. Het getuigenis dat in het jaar 1953 reeds werd uitgegeven is daar een duidelijk bewijs van. We waren aan het verschuiven in de prediking. Formeel stonden de zaken nog wel recht overeind, maar in de praktijk

werden de preken steeds korter, en niet rijker, maar integendeel. Alle geleerdheid die we in de plaats van de vroegere eenvoudigheid hebben gekregen is zonder meer nog geen bewijs van bekeerdheid. Een rechte prediker zal moeten weten waar hij het over heeft. En datgene wat dan gepredikt moet worden, wordt in de allereerste plaats op de school van de Heilige Geest geleerd. Daarmee is natuurlijk niet gezegd dat al datgene wat op een aardse school geleerd wordt, van geen betekenis zou zijn. Verre vandaar. Doch als men het daar alleen mee moet doen, dan is er een grenzeloos tekort, wat door geen enkele school van beneden kan aangevuld worden.

Nu willen de Panders niet anders dan het Woord Gods zuiver verkondigen en dan in overeenstemming met de belijdenisgeschriften. Die vormen in hun verscheidenheid een eenheid, waar het praktische geestelijke leven in verdisconteerd is. Dat praktische geestelijke leven is dan het bevindelijke leven, overeenkomstig Schrift en Belijdenis. Dat willen de Panders en anders niets. Dat heeft de eeuwen door de kerk „kerk” doen zijn, en daar willen we ons aan houden en in dat spoor ook verder gaan.

We willen beslist geen „secte” gaan vormen, zoals Ds. J.H.V. vreest dat wij dit dreigen te worden.

Wij willen ook niet beweren dat wij volmaakte predikers zijn. Verre vandaar. De beste is altijd een gebrekkig mens, die het met Paulus zal moeten belijden: Wij kennen ten dele en wij profeteren ten dele. Daar is er maar Eén volmaakt geweest, en dat is de Heere Jezus Christus, de Allerhoogst Profeet en Leraar. Die kon echter op de gunst van alle Joden (de kerk in Zijn tijd) ook niet rekenen. Toen de lijnen doorgetrokken werden en de hoorders met al hun activiteiten en eigengerechtigheden aan de kant geschoven werden, gingen er velen niet meer met Hem. Zij vonden Zijn rede hard. Niet om aan te horen. Wie in deze lijn predikt moet van de kerk van nu hetzelfde commentaar nogal eens vernemen.

Ds. J.H.V. schrijft letterlijk: „Als allen die het pand willen bewaren -georganiseerd in een blad en vergaderd op toogdagen-, eens zouden kunnen geloven dat men ook het pand bewaren kan zonder deze organisatie, die op de duur gevaarlijk kan worden en een sektarisch karakter kan gaan dragen (men lette op de formulering), door voluit reformatorisch te zijn en tegelijk het goede uit de nadere reformatie te bewaren dan zou veel gewonnen zijn voor de toekomst van ons kerkelijk leven”.

Ds. J.H.V. kan ten deze volkomen gerust zijn. Want dat kunnen wij heus wel geloven. Het zou er droevig uitzien als de kerk bij onze Stichting begon en ophield. Gelukkig is zij wereldwijd. Nooit is door een van ons gezegd dat je tot de Stichting moet behoren om het pand te kunnen bewaren. Wij onderschrijven altijd nog de oude belijdenis „ik geloof een heilige algemene Christelijke kerk”. Wij onderschrijven niet de nieuwe zetting: „Ik geloof de heilige katholieke kerk”. Hier lachen de roomsen zich een vuist in de keel.

Wanneer Ds. J.H.V. de rechterflank onder de loep genomen heeft, gaat hij naar de andere kant kijken. Hij doet het erg voorzichtig. Hij noemt dit het moeilijkste deel van dit toch al moeilijke onderwerp.

Wat hij daar zegt, dat moet ik toegeven, liegt er beslist niet om. Het is niet mogelijk alles te citeren zonder het tweede deel van zijn rede in het geheel over te nemen. Het is wel jammer dat hier in bepaalde opzichten zo vaak gesproken wordt, daar het toch om dingen gaat die het zielsbelang raken voor de eeuwigheid. Ik heb wel eens gezegd: Als het waar is, wat van de linkerzijde gepresenteerd wordt, dan ben ik en zovelen met mij, mijn gehele leven bedrogen. Dan bedrieg ik ook diegenen die aan mijn gehoor zijn toevertrouwd en die we voorgaan in de lijn van de aloude gereformeerde beginselen, zoals die ons door de vaders zijn overgeleverd. Let wel, het gaat hier niet over een vakantiereisje waarbij ik in een verkeerde trein stap. Dat kan hoogstens het verlies van een vakantiedag betekenen, met daarbij nog een paar centen. Doch het gaat om EEUWIG WEL OF EEUWIG WEE. Dat staat op het spel. Wie daar enigszins van doordrongen is, kan het nooit nauw genoeg nemen. Want men maakt deze reis maar één keer. Als men zich straks bedrogen ziet, kan men het nooit meer

over doen. Het gaat dus over zeer diep ernstige zaken.

Wij noemden Ds. J.H.V. hier vaag omdat hij geen namen noemt, terwijl de Panders met name bekend zijn.

Hij komt generaliserend tot de volgende opmerkingen: „De gemeentebeschuiving die achter allerlei preken ligt, verdisconteert niet in volle ernst het feit dat er ongelovigen, onbekeerden en hypokrieten in de kerk zitten. De bekering raakt het dagelijks leven van een christen. De doodstaat van de bondeling komt niet voldoende aan de orde. De zonde is geen allesbeheersende realiteit en als de zonde vervlakt glanst de genade niet meer. Gods liefde wordt in diverse preken zeer bejubeld, maar het is een vlakke liefde, bijna een vanzelfsprekende liefde. Het wonder is er uit. En als zalig worden geen wonder meer is, dan moet de prediking wel korter worden of met andere zaken worden opgevuld. We missen -zo wordt gezegd (door wie?) en nu geef ik de klacht in eigen woorden weer- de duidelijke scheiding tussen gelovigen en ongelovigen, tussen schapen en bokken, tussen binnen en buiten. De antithese die dwars door de verbondsgemeente loopt wordt niet ontkend, maar niet gehonoreerd.”

Op deze wijze gaat Ds. J.H.V. verder door vele misstanden aan de kaak te stellen. Om nog een zin te citeren: „Hieruit moet wel voortvloeien dat in dit soort prediking geen geestelijke leiding wordt gegeven. Er zijn inderdaad preken verschenen en gehouden die beslist aan dit euvel mank gaan. Zijn er nog onbekeerden? Hoe komt een zondaar tot geloof? Hoe wordt een mens ontdekt en wat betekent Christus voor hem? Wat doen wij met hen die ernstig begeren zich tot God te bekeren „en nochtans in de weg der godzaligheid en des geloofs zo ver nog niet kunnen komen”. (De laatste zin is door hem aangehaald uit een door hem eerder geschreven boek „Wat is Chr. Ger.?”)

Als je dit alles leest dan zou je denken dat Ds. J.H.V. volop tot de Stichting B.h.P. hoorde. Als hij aan het einde van zijn betoog gekomen is, komt hij tot de konklusie dat de dagen van vroeger in menig opzicht toch beter waren dan nu. En dat ondanks dat wij dan nu zoveel verder zijn met onze exegese en kennis van verschillende zaken, waarvan voorheen geen weet hadden.

Hij noemt in dit verband ook nog Wisse en van der Schuit, onderscheiden figuren. Doch zij lieten een ander geluid horen (dat is nog iets anders dan spreken met andere woorden) dan velen nu in onze kerken. Zij hebben gewaarschuwd voor de „verschuivingen” die in hun tijd al aan de gang waren en die intussen doorgegaan zijn.

Niemand weet dit beter dan Ds. J.H.V. die zo midden in het kerkelijke leven staat en m.i.z. al te veel in het midden staat.

Tenslotte haalt hij nog een citaat aan wat eens in Trouw 51 heeft gestaan: „De weg naar de eenwording met de Ned. Ger. kerken wordt eerst vrij wanneer de rechterflank van de Chr. Ger. Kerken zich aansluit bij de Ger. Gemeenten, waar zij thuishoort. Het zou een stuk duidelijkheid scheppen op kerkelijk gebied, en daar is iedereen ongeacht zijn ligging mee gebaat”.

Dit standpunt - aldus Ds. J.H.V. - wijs ik radikaal af. Hij zegt dan verder: „De rechterflank behoort er ook bij. Wij willen deze flank niet missen. Als men van flanken spreekt en ik zou moeten kiezen - desneen! - zou ik zelfs voor de rechterflank kiezen. Omdat daar met alle kritiek die te maken is, de geestelijke prediking veiliger is dan waar het gevaar van de uitgedunde paardestaart dreigt.” Hiervan nemen we dankbaar notitie!

Als Ds. J.H.V. de moed eens op kon brengen om positief te kiezen, wat zou er dan veel aan duidelijkheid gewonnen zijn. Doch hij kiest niet. Als het er op aan komt blijven we op de lijn van het „en-en” zitten, terwijl het in het koninkrijk Gods altijd „of-of”. Wie met Mij niet is, die is tegen Mij, en wie met Mij niet vergadert, die verstroot. Mat. 12 : 30.

Huiveringen bij verschuivingen.

Bij alle ware en rake dingen die gezegd zijn door Ds. J.H.V. ben ik bang dat we toch weer in de mist verder zullen varen. Door alle verschuivingen hebben we al behoorlijk slagzij gemaakt. En als je in het midden van de deklading zit en blijft zitten dan schuif je uiteindelijk toch ook mee. En waarheen? Dat

kan een kind met een beetje schippersfantasie wel raden.

Wij als Bewaar het Panders zitten nog op de rechterkant, zo zachtjes aan op de uiterste rand. Velen zijn al aan de rechterkant over boord gesprongen. Dat heeft ook geen bedding aangebracht. Wij willen met ons blad en onze toogdagen, proberen, proberen, proberen!!!! het schip nog wat in evenwicht te houden. Niet omdat we tegen de kerk aan willen schoppen, maar omdat de kerk, ondanks al haar gebreken die zij altijd gehad heeft, ons toch nog lief is.

We hebben al scheuringen genoeg meege-maakt. Daar is nog nooit een mens door bekeerd. Wel zijn er ontzagelijk veel zonder, door gebeurd. Gezinnen en families zijn er door uiteengescheurd. En de duivel lacht bij

alle zwaarheid, waar ook niet altijd de waarheid is.

Ik kan Ds. J.H.V. verzekeren dat indien Bewaar het Pand niet in het leven was geroepen, we zouden al lang weer een grote scheuring hebben beleefd. Dat is tot nu toe, enkele uitzonderingen daargelaten achterwege gebleven. Dat is dan middellijkerwijs te danken aan de Panders! Voorwaar het zijn geen „panthers” - verscheurende kerkelijke roofdieren - maar mensen die de kerken liefhebben, en dat om des Heeren wil.

We zouden gaarne willen dat de Stichting een overbodige zaak was. Dat we als kerken weer een front vormden. Van Synode tot Synode schuiven we verder. Eerst worden de zaken voorgesteld, bespreekbaar gemaakt, daarna afgewezen, vervolgens warm gehouden en

tenslotte aangenomen. En dat alles dank zij de voortgaande exegese (?) Soms denk ik wel eens: De vrijzinnigen hadden 25 jaar geleden meer licht dan wij. Want die dingen die zij toen in de N.H.K. zochten in te voeren, de vrouw in het ambt enz. werden toen door ons zonder meer radikaal veroordeeld. En nu staan zij bij ons op de kerkelijke stoep. Nog een stap en het is binnen. DIA heeft de loper al uitgelegd.

Daar er voorshands geen verbetering te konstateren is, houden wij D.V. zaterdag 29 Augustus weer een panddag in Kampen. Eenvoudige lieden die nog een beetje honger naar de waarheid, kun je daar vinden, om van de klachten die zij ook meebrengen, maar niet te spreken.

Ds. H.C. v.d. Ent.

ALLE BEGRIP TE BOVEN (75)

17. De Churton woning (6).

Ze had vaak gezegd, dat ze bij Sukey zou willen wonen en op een morgenkwam ze met haar hele hebben en houwen in een wagen aan en zei, dat ze daar moest wonen, daar ze nergens anders heen kon, aangezien de diakonie amper genoeg gaf voor haar levensonderhoud. Het bleek, dat Sukey voelde, dat zij in de vreze Gods deze vrouw geen plaatsje in haar huis kon weigeren en gedurende drie jaren (tot de dood van de vrouw) droeg Sukey de last en moeite van het wassen en doen van alles voor haar, tot volle tevredenheid van de arme vrouw, die herhaaldelijk zei, dat ze nog nooit zo goed verzorgd was. Maar Sukey's relaas hierover laat zien hoe het haar gedurig naar de Heere uitdreef! „O, ik gevoel mij soms in een vreselijke toestand”, zei ze, „zo'n boosheid en haat en ook moorden. Ik kan mijn zwarte, duivels hart niet beschrijven en geen tong kan mijn vreselijke kwellingen uitspreken. Ik word in mijn moeite gedreven om God te zoeken en deze woorden van Mr. Burrell passen mij, dat hij de hulp en verlossing van de Heere duizend malen ondervonden heeft. O, als mijn God mij verschijnt is het gedaan met mijn tellen ervan; dan kom liefde en vreugde in vrede in mijn ziel en zijn zonde en ellende en verdriet allemaal verdwenen. Hij brengt alles met Zich mee. Als Zijn liefde in mijn hart is kan ik niet genoeg voor die arme blinde vrouw doen. Hij maakte dat ik de volgende dag een dubbele portie suiker in haar thee deed. Maar als Hij weggegaan is, is er niets te slecht voor mijn duivelse hart om haar toe te wensen. Ik durf mijn verzoeken niet op te noemen, maar mijn dierbare Verlosser weet alles en Hij heeft deze beproeving tot mij gezonden en ik wacht er op te zien wat Hij er mee bedoelt. Als het Hem behaagt zal Hij ze van mij wegnemen en ik durf geen stap te doen om mezelf ervan af te helpen. O, mijn gezegende Jezus, geef geduld!”

Het boek van Mr. Burrell (ongetwijfeld het boek waaruit in hoofdstuk 6 gedeelten overgenomen zijn) werd uit Londen naar Sukey gestuurd. Wij zouden kunnen denken, dat het voor zo'n ongeschoolde vrouw te moeilijk zou zijn, totdat we Sukey's methode zien. „Ik kan waarlijk zeggen, dat de Heere mij door dat boek gezegend heeft. Als ik bij een moeilijk woord kwam, zag ik op tot Hem om het mij te leren en het was wonderlijk hoe Hij mij in die weg onderwees, want ik kan de woorden niet eens lezen, als Hij niet bij mij is.”

Een ander boekje, dat op Sukey's weg kwam, was Luthers **Verklaring van het Onze Vader**. Mr. Nunn, die het zelf zo vaak met veel baat gelezen had, had het vertaald en uitgegeven ten behoeve van de armen. Sukey zegt: „Ik zat in Luther over het Onze Vader te lezen; het zegt: „We worden geleerd om **Onze Vader** te zeggen, omdat we een eenheid van hart behoren te gevoelen met al het volk des Heeren”. Toen ik dat las zei ik: Ja, mijn lieve Vader, ik zal Onze Vader zeggen, want mijn hart is aan Uw dierbare kinderen verbonden, maar ik moet U ook **mijn** dierbare Vader noemen, want ik weet, dat Gij mijn dierbare en hemelse gezegende Vader zijt en mij in het ware licht van de kennis van Uw dierbare Zoon gebracht hebt. Ja, voordat Hij mij riep, heb ik een lange tijd gebeden; of Hij mij een ander gebed wilde leren, naast dat hetwelk mijn moeder mij geleerd had. (Dit was het Onze Vader.) En Hij gaf deze woorden in mijn hart: „Och Heere, breng mij tot de ware kennis van Uw dierbare Zoon” en dat deed Hij.”

Natuurlijk was de Bijbel Sukey's hoofdbron. Bijna elk woord was onderstreept en één tekst met een speld doorstoken werd dertig jaar later bijzonder voor haar dochter Mary Overton gezegend. De tekst was: „Gij zult ganselijk niet meer wenen, gewisselijk zal Hij u genadig zijn op de stem uws geroeps; zo haast Hij die horen zal, zal Hij u antwoorden.” Mary liet deze hulde na: „..... Ik voelde dat mijn moeder de ware religie had. Ik zag vaak toe, dat ze naar een stille plaats ging om te bidden. Ze was dezelfde in het verborgene als voor het oog van iedereen”.

18. Het vierde bezoek van Mr. Bourne (1).

Een aantekening uit het dagboek van Bernard uit die tijd zal de lezers interesseren, daar ze laat zien de eenheid, die zich

werkelijk onder deze godzalige mannen openbaarde.

„Toen ik in Londen was, bezocht ik Mr. Burrell. Bij mijn binnenkomst zei ik: „Ik hoop dat ik u niet lastig val”. Hij antwoordde: „Nee, ik hoop het niet” en onmiddellijk begon hij met de grootste eenvoud en kracht over geestelijke dingen te spreken. Ik was geheel verbaasd over het bestek van zijn woorden en zeer dankbaar, dat ik daar geweest was. Ook dankbaar voor het uitspreken van de eenheid met mij en kan waarlijk zeggen, dat ik me klein voelde onder de goedheid des Heeren. Nadat ik in de stad geweest was ging ik naar Mr. Nunn en ik bleef tot kerktijd bij hem. Hij gaf mij een lang en stichtelijk verslag van R's geval. Maar toen ik zei, dat het gebrek aan overeenstemming van zijn zuster met R. misschien meer gewettigd was dan het eerst leek, was ik helemaal verbaasd door de eenvoudige eerlijkheid waarmee Mr. Nunn antwoordde:

„Juist zo, Mr. Gilpin zelf zei, dat hij geen eenheid met zijn zuster kon voelen. Haar geest leek zo tegenstrijdig met de mijne, dat hij geen huiselijke gebeden kon doen als zij er was. Maar als onze godsdienst deze moeilijkheden niet weg kan bidden voor het houden van huisgodsdienstoefeningen, wat is deze dan waard? Ik moet u zeggen, wat als u sommige van mijn brieven aan Mr. Bourne gelezen hebt geen geheim voor u is, dat ik het een beetje inderdaad meer dan een beetje - oneens met hem geweest ben! Nu, als ik aan dit droevig vooroordeel toegeef, in plaats van mijn beide oren te stoppen en voor Mr. Bourne dagen nacht te bidden, dat de Heere hem mag zegenen en hen met wie hij verkeert - en hij was toen juist in Pulverbach - o, Mr. Gilpin, waar zou ik dan in een zeer korte tijd zijn?”

Mijn hart voelde zich zeer nauw met Mr. Nunn verbonden, toen hij zo sprak. Ik heb nooit een duidelijker voorbeeld voor me gehad van de betekenis hiervan: „Ik dan doe de zonde niet meer, maar de zonde die in mij woont” en het verwondert mij niets, dat ondanks deze beproevingen de Heere hem zo zegende, dat zijn ziel als een gewaterde hof was.”

Nu komen we tot het vierde bezoek van Mr. Bourne aan Pulverbach. Hij kwam in april 1844 op The Grove aan, op zijn eenenzeventigste verjaardag. In zijn dagboek schrijft hij: „In Gods alwijze voorzienigheid bracht Hij mij hier zes jaar geleden en ik geloof, dat hij mij zowel genade als gave om te spreken gaf om deze mensen te leiden op de weg van beproevingen. Ik heb veel zegeningen over mij horen uitspreken door hen die mij hoorden en die sindsdien de ware vreze Gods betoond hebben”. En in zijn eerste brief naar Londen (gericht aan Mr. Nunn) zegt hij: „Ik gevoel dat de mensen oprecht blij zijn mij weer te zien en ben zeer verrast over de uitwerking die het woord op hen heeft gehad sinds ik voor het eerst kwam. De zeer zware beproevingen waaronder ik meestal leef lijken mij als het ware gegeven om mijn toehoorders voor te zetten en ook de wijze waarop de Heere mij onder hen troost, geeft de mensen bemoediging.

Het is een bron van verootmoediging voor mij, de zaal (in Morris huis) zo gevuld te zien, zelfs met vreemden die niemand van ons kent! En de buitengewone stilte is wonderlijk. Mijn hart beeft en verheugt zich. En soms weet ik haast niet hoe ik verder moet gaan vanwege het zoete besef van de tegenwoordigheid des Heeren en de grote vrees die ik gevoel, dat ik de Heilige Geest van God zou bedroeven, zodat mijn ziel bedekt zou worden met een wolk én het besef van Zijn nabijheid in ons midden zou verliezen.”

Tot Mr. Thaine (ook een diaken van Titchfieldstreet) zei hij: „Hoe blij zou ik zijn u hier te zien en u mee te nemen naar sommigen van het arme volk en u op de zondagen onze dienst te laten zien. De Heere is waarlijk met ons”.

Aan een andere vriend geeft hij een schets van de preek die hij gehouden had over: „Hierom zal u iedere heilige aanbidden in vindenstijd, ja in een overloop van grote wateren zullen zij hen niet aanraken”. „Ik weet niet”, zegt hij, „of ik ooit zo'n grote kracht gevoeld heb, terwijl ik sprak. Ik was buitengewoon getroost en voelde waarlijk dat dit alles niet voor niets kon wezen en de weinigen die mij onderweg passeerden op weg naar huis schenen het met veel verwondering en godvruchtige vrees ontvangen te hebben. Ik bemerk dat de mensen veel ernstiger worden en het Woord niet licht kunnen nemen.

Wat zullen wij den Heere vergelden
voor al zijne weldaden aan ons bewezen.
Ps 116 vers 12.

Op zaterdag 11 juli 1981 hopen onze ouders

Kornelis Joh. Waleboer
en
Elizabeth Waleboer - van 't Hoff

te gedenken dat zij 25 jaar getrouwd zijn. Wij
hebben gemeend die dag niet zonder meer
voorbij te moeten laten gaan.

Bram
Maarten
Petra

Zij houden op die dag een receptie in hotel
restaurant „IRENE“, Zeisweg 9 te Elspeet van
16.00 tot 18.00 uur.

2211 JD Noordwijkerhout.
Simon Emtinckstraat 7.

Psalm 16 5 en 6 (onher.)

Met een kort en ernstig ziekbed van enkele
weken heeft de Heere door de dood uit de
kring der Kerkeraad weggenomen onze mede
broeder-ouderling

SJOERD BAKKER

op de leeftijd van 74 jaar.

Trooste de Heere Zelf, de achtergebleven
betrekkingen in dit verlies.

Namens de Kerkeraad der Chr. Geref. Kerk te
Urk-West.

DS A. BAARS, PRAESES
G. HOEFNAGEL, SCRIBA

LET OP !!!

Door directe import van de wereldberoemde
RODGERS ORGELS enorme prijsverlagingen.

IMPORTEUR VAN RODGERS ORGELS
Dealer
* JOHANNES * hoge inruil
* VISCOUNT * landelijke service
* OMEGAN * franco thuis door
* e.a. merken heel Nederland

Deze orgels kunt u
beluisteren en bespelen in
onze showroom.

Reeds een
JOHANNUS orgel
vanaf
(Inkl. electr. nagalm) **f 8300,-**

nie. deijl
ORGELS

Voorstr. 89 - 4132 AP Vianen
Telefoon 03473 - 6170

DOCUMENTATIE WORDT OP
AANVRAAG TOEGEZONDEN

ZENDINGS DAG

in de Geref.kerk, Vrijheidsstraat 1, uitgaande
van de Chr.Geref.kerk te Elburg, D.V. 29 juli
a.s.

Spreekers, voormiddag, aanvang 10.30 uur:
Ds. G. Hamstra
Ds. P. Beekhuis van Rotterdam-Kralingen.

Pauze tot 2 uur.

Spreekers:

Ds. H. van Leeuwen van Driebergen.
Ds. E. Venema van Drachten voor de Spaans
Evangelische Zending.
Ds. J. Westerink van Urk.
Sluiting ± 16.00 uur.
Koffie, broodjes en frisdrank verkrijgbaar ten
bate van de zending.
Ook is er een boekentafel aanwezig.

De Zendingscommissie.

vakantiecentrum
de VERRASSING
op TEXEL

heeft er een aangrenzend pand bij. Komt u het ook uitproberen?
Volledig pension, verwarmde kamers, prijs slechts f. 42,50 p.p.d.
Al 26 jaar het adres voor pension, sta-caravans en bungalows.
Neem vrijblijvend even contact op. Tel 02223-661 of 391.

1971 10 jaar boeken van Uitgeverij Kool, Veenendaal. 10 jaar boeken 1981

Ter gelegenheid van dit jubileum bieden wij meer dan 60-KOOLUITGAVEN aan tegen grote
VOORDEELPRIJZEN, met daarnaast nog honderden goede en verantwoorde boeken tegen speciale
prijzen. (Alles zolang de voorraad strekt.)

WIE HET EERST KOMT, WIE HET EERST MAALT - OP IS OP EN WEG IS WEG.
HAAST U !!!!

Tevens zullen er dit jaar D.V. diverse nieuwe, waardevolle werken door ons worden uitgegeven. Tegen
speciale JUBILEUM PRIJZEN.

Let op de komende advertenties en vraag gratis onze boeken-folder aan, waarin al onze nieuwe uitgaven
vermeld staan en honderden boeken tegen speciale prijzen. (Deze boekenfolder verschijnt sept. D.V.)

Reeds verschenen zijn:

**TWEE BELANGRIJKE HERDRUKKEN ZIJN REEDS VERSCHENEN TEGEN VOORDEEL-
PRIJZEN.**

Samuel Rutherford: „DE GODSDIENSTIGE BRIEVEN“, 353 brieven met levensschets. Nu in extra groot
formaat, duidelijke letter, gebonden in pracht donkerrood band met goudopdruk en kleurvlak. Aanbeveling
behoeven deze brieven niet, de naam Rutherford is al een aanbeveling op zichzelf. De bekende Godzalige
Th. Halyburton zei op zijn sterfbed: „Lees mij de brief van Rutherford maar, want deze ene brief bevat meer
bevindelijke godgeleerdheid dan vele grote boeken.

De laatste twee drukken 1972-'73 waren spoedig uitverkocht. Thans verscheen er een nieuwe herdruk in
grote letter tegen een prijs van 8 jaar terug f 52,50, na 1 sept. f 62,50.

Uit de recensies bij de vorige drukken: „U schrikt misschien even van deze prijs terug, maar u moet echter
bedenken dat u voor deze prijs niet minder dan 353 gouden appels krijgt in zilveren gebede schalen“.
„Moeten deze brieven nog een aanbeveling? Ik heb mijn verheuging uitgesproken over de verschijning van
deze brieven en er ook toe opgewekt om deze te kopen, zeldzame inhoud“.

Ds. F. Mallan, Wachter Simons.

„Brieven aan Rutherford zijn gans uniek, ze druipen van het Genadewerk en van de zalving met den Geest“.

Ds. J. van der Haar, Kerkbode.

„Als u deze koopt en leest treft u de Godzaligheid aan, die tot alle dingen nut is. Vol Geest en Leven. Zeer
geschikt als dagboek. Koop, lees, en herlees“.

Wijlen A. de Redelijkheid, Lichtende Kaars.

CHRISTUS STERVENDE EN ZONDAREN TOT ZICH TREKKENDE, over lijden en sterven en
opstanding, 2 dl. gebonden in prachtbanden met goudopdruk, duidelijke letter. 860 blz. **f 85,-**

WOLKE DER GETUIGEN, verzameling van ruim veertig levens- en bekeringsgeschiedenissen uit vroeger
jaren o.a. Justus Vermeer, Lodenstein, John Knox, Roomse soldaat, Chr. v.d. Brink, Hern Hermsen, Joh.
Calvijn, 23 jonggestorven kinderen enz. enz. Een zeer waardevolle uitgave, welke diverse herdrukken
beleefde en thans na jaren weer verkrijgbaar wordt gesteld tegen een speciale voordeelprijs. Duidelijke
letter, groot formaat, ruim 500 blz., gebonden in een prachtband met goudopdruk. Ook dit boek zal zeker een
warme ontvangst krijgen. **Intekenprijs f 44,95, 1 september D.V. f 54,95.**

NU BESTELLEN BETEKENT 2 MAAL f 10,- VOORDEEL HEBBEN.

BELANGRIJKE MEDEDELING aan alle lezers en lezeressen.

Bij voldoende belangstelling zal bij ons gaan verschijnen D.V.: **DE CATECHISATIE door Ds. H. van
Leeuwen**. Vanaf de oprichting van dit blad heeft ds. van Leeuwen steeds een vaste bijdrage geleverd, eerst
over de Catechisatie, waarin hij op eenvoudige wijze de grondstukken des geloofs komt te beschrijven.
Thans is hij bezig met de Dordtse leerregels welke bij voldoende belangstelling ook zal verschijnen.

De Catechisatie zal t.z.t. in twee delen ca. 350 blz. per deel verschijnen. De intekenprijs ca. **f 42,50**. Na
verschijning **f 10,-** duurder.

Diverse hebben zich al laten intekenen. Teken u nu ook in, daar het aantal intekeningen bepalend is voor de
verschijning.

Nog leverbaar is: **EEN KLEINE MAN VAN GROTE KRACHT, door ds. H.C. van der Ent**. Groot
formaat gebonden in pracht band met stofomslag, slechts **f 42,50**. Een boek voor het hele gezin. Een boek
om uw kinderen kado te geven.

Ondergetekende wenst in te tekenen / te ontvangen:

..... ex.	Ds. H. van Leeuwen - De Catechisatie, 2 dln. f 42,50 p.d., na verschijning f 10,- duurder.
..... ex.	Ds. H.C. van der Ent - Een kleine man van grote kracht f 42,50.
..... ex.	Sam. Rutherford - De Godsdienstige brieven. f 52,50, na 1 sept. f 62,50.
..... ex.	Div. Bekerings geschiedenissen - Wolke der getuigen f 44,95, na 1 sept. f 54,95.
..... ex.	
..... ex.	
..... ex.	
..... ex.	
..... ex.	

Naast alle voordeel-aanbiedingen leveren wij u gaarne al uw boekwerken: Bijbels (St. vert.), Statenbijbels,
Psalmbijbeltjes met goud of zilver slotje, Preken-boeken, Dagboeken, Geschiedenisboeken, Leesboeken
voor jong en oud, Leesboeken voor kerk en school, etc., etc.

U schrijft of belt, en uw bestelling komt per kerende post aangesneld. Breng eens vrijblijvend een bezoek aan
onze zaak, het is zeker de moeite waard, daar we ook nog een aardige sortering tweede hands boeken
hebben tegen scherpe prijzen.

Geen parkeer-problemen, ruimte genoeg bij de zaak. Slechts 5 min. van de grote weg en slechts 200 m.
van het Station (Veenendaal-Centrum) en 200 m. vanaf de bushalte.
Vanaf het Station volgt u het „Goede Spoor“, en zo komt u bij BOEKHANDEL-UITGEVERIJ-ANTI-
QUARIAAT KOOL B.V., VEENENDAAL.

GRANDIOZE PRIJSVERLAGING VAN GOEDE BOEKEN verkrijgbaar bij uw boekhandel.

Het adres voor al uw goede en verantwoorde boeken.

**UITGEVERIJ-BOEKHANDEL-ANTIQUARIAAT
KOOL B.V. VEENENDAAL**

Stationssingel 50, tel. 08385 - 13978.
Postgiro 280572. Bank: Rabobank.
Vnd rekening 36.51.10.191

Correspondentie-adres postbus 177
3900 AD Veenendaal.

Prijswijzigingen en zelffouten voorbehouden

